

Vojenský analytik Štefec: Bude kvůli Ukrajině aktivován článek 5 Severoatlantické smlouvy?

- editor007 | 11. března 2024

ČESKO / SVĚT: Dostal jsem nedávno zajímavou otázku. Pisatel se ptal, zda by byl aktivován článek 5 Severoatlantické smlouvy, pokud by byli Ukrajině zabiti vojáci některé z členských zemí Aliance, například působící v rámci výcviku.

Protože tato otázka úzce souvisí s včerejším příspěvkem o „koalici ochotných“, rozhodl jsem se ji zde zveřejnit spolu s odpovědí, která určitě zajímá mnoho čtenářů. Je totiž velmi jednoduchá: K aktivaci článku 5 by nebyl sebemenší důvod, píše na facebooku Jaroslav Štefec.

Před zdůvodněním své odpovědi si dovoluji připomenout znění článku 5 Severoatlantické smlouvy ze stránek Ministerstva obrany ČR: „Strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, a proto se dohodly, že dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každá z nich uplatní právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu uznané článkem 51 Charty Organizace spojených národů a pomůže napadené straně nebo stranám tím, že sama a v součinnosti s ostatními stranami neprodleně podnikne kroky, které bude považovat za nutné, včetně užití ozbrojené síly, s cílem obnovit a udržet bezpečnost v severoatlantické oblasti.“ Článek sice není v úplném znění, ale uvedená část je plně relevantní vznesenému dotazu. Z jeho textu plynou dvě základní skutečnosti. Za prvé, aby mohl být aktivován, musí dojít k ozbrojenému útoku na člena Aliance (což je samozřejmě velmi pružný pojem, ale článek 51 Charty OSN v tomto případě mluví zcela jasně).

A za druhé, signatářské země nejsou povinny ani v případě vojenského útoku přijít napadené zemi automaticky na pomoc vojenskou silou. Článek je koncipován tak, že ani přímé napadení signatáře smlouvy nezavazuje ostatní členy Aliance k vojenské pomoci, pokud jejich vedení usoudí, že to není potřebné, účelné, nebo bezpečné. Nakolik je tedy jeho neustálé vzývání a oslavování našimi politiky opodstatněné, to nechť čtenáři posoudí sami.

To je také důvod, proč diskuse o aplikaci článku 5 v tomto případě naprosto postrádá smysl. Podstatné je, že tento výklad posouvá možnost poslat na Ukrajinu umírat v boji s Ruskou federací i vojáky členských zemí NATO, nastíněnou francouzským prezidentem Macronem a českým prezidentem Pavlem, z oblasti teorie do praktické roviny. A nejspíš se brzy stane (po patřičné mediální masáži) pro americkou a evropskou veřejnost „příjemnou variantou“ pokračování války na Ukrajině třeba i bez Ukrajinců.

Důvodem pro jeho aktivaci by nebyla ani likvidace celých jednotek vojáků NATO na Ukrajině, dokonce ani při použití jaderných zbraní ze strany RF. To otvírá cestu k možnosti prakticky okamžitě nasadit na Ukrajině vojenské síly známé „koalice ochotných“, vzniklé v Estonsku 19. ledna 2023, jejímž členem se podpisem paní Černochové stala i ČR. Ostatním členským zemím NATO to ze stejného důvodu dává možnost dát od nich (nás) ruce pryč a v případě problémů a žádostí o pomoc pouze krčit rameny a říkat například „Váš problém, neměli jste tam lézt. V rámci humanitární pomoci posíláme další rakve.“

Spojeným státům, největší a nejsilnější zemi NATO, takto koncipovaný článek číslo 5 naopak dává možnost i v případě přímého konfliktu mezi RF, jejími spojenci a NATO v Evropě účastnit se pouze humanitární pomoci, případně dodávkami zbraní (samozřejmě na principu „Lend-Lease Act“) a formálně se držet stranou válečných operací. Víc k tomu asi není co dodat.